

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ
КУЛЬТУРИ ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

Кафедра економіки та менеджменту

Павленчик А. О.

ЛЕКЦІЯ № 2

**Інституційне забезпечення менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності на національному та
міжнародному рівнях**

з навчальної дисципліни

„МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ”

для студентів спеціальності 073 „Менеджмент”

рівень вищої освіти – бакалавр

Лекція 2.

**Інституційне забезпечення менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності на національному та
міжнародному рівнях**

1. Органи державного регулювання ЗЕД в Україні.
2. Міжнародні угоди регулювання торгових відносин.
3. Міжнародні інститути регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.

1. Органи державного регулювання ЗЕД в Україні.

Світовий досвід свідчить, що навіть у промислово розвинутих країнах існує об'єктивна необхідність державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Держава насамперед, закликає захищати інтереси своїх виробників, вживати заходів для збільшення обсягів експорту, залучення іноземних інвестицій, збалансування платіжного балансу, валютного регулювання, і, що особливо важливо, — приймати законодавчі акти, що встановлюють правила і можливості ЗЕД.

ЗЕД в Україні регулюють за допомогою:

- Законів України і передбачених ними актів митного (тарифного) і немитного регулювання, які видають державні органи України в межах їхньої компетенції;
- економічних методів оперативного регулювання (валютно-фінансових, кредитних та інших) у межах законів України;
- рішень недержавних органів управління, які приймають згідно з їхніми статутними документами у межах законів України;
- договорів, укладених суб'єктами ЗЕД, які не суперечать законам України.

Визнати необхідність державного регулювання ЗЕД в умовах ринкової економіки ще недостатньо. Масштаби і ефективність зовнішньоекономічної діяльності істотно залежить від організації її регулювання і управління, як на рівні держави (регіону), так і на рівні підприємства.

Система органів ЗЕД в країнах світу має деякі загальні риси:

По-перше, в кожній країні в регулюванні ЗЕД приймає участь впершу чергу вищий законодавчий орган. В США - це Конгрес; у Франції – Національні збори; в Японії - Парламент і т.д. В Україні таким органом є Верховна Рада.

Незалежно від назви ці органи виконують наступні функції:

- прийняття, зміна, анулювання законів що регулюють зовнішньоекономічну діяльність;
- затвердження головних напрямів зовнішньоекономічної політики;
- затвердження структури органів державного регулювання ЗЕД;
- ратифікують відповідні угоди;
- асигнують фінансові засоби для ефективного розвитку ЗЕД.

Закон Укр. Про ЗЕД, Господарський кодекс, Митний кодекс,

По-друге, в кожній країні є вищий виконавчий орган, який:

- видає розпорядження на основі прийнятих законів про розвиток ЗЕД;

- контролює виконання цих законів;
- виявляє піклування про раціональне використання виділених коштів на розвиток ЗЕД. В Україні таким органом являється Кабінет Міністрів.

По-третє, найбільший вплив на регулювання та розвиток ЗЕД здійснюють міністерства, які безпосередньо займаються економічними зв'язками із зарубіжними країнами і питаннями реалізації державної зовнішньоекономічної політики. В США - це Міністерство торгівлі і Держдепартамент, У Великобританії - Міністерство торгівлі і промисловості, в Японії - Міністерство зовнішньої торгівлі і промисловості і МЗС, в Україні - **Міністерство економіки**, в рамках якого регулюванням ЗЕД займається безпосередньо 4 департаменти.

1. **Департамент державної політики в сфері зовнішньої торгівлі, що містить в собі три управління:**

- **Управління зовнішньої політики;**
- **Управління моніторингу зовнішньої торгівлі;**
- **Управління митно-тарифної політики і захисту внутрішнього ринку.**

2. **Департамент міжнародного торгово-економічного співробітництва,**

нараховує 5 управлінь:

- Управління багатостороннього економічного співробітництва;
- Управління іноземних, представництв;
- Управління торгово-економічних зв'язків з країнами Європи, США; Канади;
- Управління торгово-економічних зв'язків з країнами Азії, Тихоокеанського регіону; Африки і Латинської Америки;
- Управління торгово-економічних зв'язків з країнами СНД.

3. **Департамент торгових обмежень і контролю за зовнішньоекономічною діяльністю, що нараховує 3 управління:**

- Управління тарифного регулювання і контрактного обліку;
- Управління контролю за зовнішньоекономічною діяльністю;

- Управління торгових обмежень і недобросовісної конкуренції.

4. Департамент міжнародного розвитку і європейської інтеграції, що нараховує 5 управлінь:

- Управління міжнародного кредитного співробітництва;

- Управління Європейської і атлантичної інтеграції;

- Управління двостороннього співробітництва в галузі координації міжнародної технічної допомоги;

- Управління співробітництва з ЄС і багатостороннього співробітництва в галузі координації міжнародної технічної допомоги;

- Управління міжнародних інвестиційних програм і проектів.

По-четверте, в регулюванні ЗЕД, в розробці і реалізації зовнішньоекономічної політики в країнах світу приймають участь й інші міністерства і державні структури, наприклад, Міністерство фінансів, Міністерство сільського господарства (чи аграрної політики). Міністерство оборони (якщо країна приймає участь в експортно-імпортних поставках зброї), структури митниці і т.д.

По-п'яте, розвитку й регулюванню ЗЕД сприяють різноманітні недержавні і напівдержавні організації. Це торгово-промислові палати, союзи підприємців, об'єднання експортерів, імпортерів, інвестиційні фонди і т.д.

По-шосте, в кожній державі функціонують ті чи інші органи місцевого (регіонального) управління ЗЕД.

В сучасних умовах хід економічної реформи в Україні характеризується тим, що центр тяжіння переноситься на місця, тобто в регіони. Все більше розширюються права регіонів у вирішенні соціально-економічних проблем, враховуючи зовнішню сферу. На регіональному рівні, так як і на державному, відбувається становлення системи управління взагалі і зовнішньоекономічної діяльності зокрема.

До органів місцевого управління ЗЕД в Україні відносяться:

- місцеві Ради народних депутатів України і їх виконавчі й розпорядчі органи;
- територіальні підрозділи (відділення) органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України.

Компетенція місцевих Рад, їх виконавчих і розпорядчих органів визначається Законом України "Про зовнішньоекономічну діяльність", "Про місцеві Ради народних депутатів України і місцеве самоуправління" та ін. Нормативні акти місцевих Рад народних депутатів України і підлеглих їм виконавчих і розпорядчих органів відносно регулювання ЗЕД приймаються тільки в рамках, передбачених законами.

2. Міжнародні угоди регулювання торгових відносин.

Найважливіші міжнародні угоди. Конвенція ЮНСІТРАЛ про договори міжнародної купівлі-продажу товарів. Міжнародні правила перевезення товарів. Конвенції про платежі.

Конвенція ЮНСІТРАЛ про договори міжнародної купівлі - продажу товарів

Конвенцію ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (Віденська конвенція) було укладено в 1980 р.

Вона є результатом тривалої роботи декількох міжнародних неурядових організацій, насамперед ЮНСІТРАЛ (Комісія ООН з права міжнародної торгівлі) й УНІДРУА (Міжнародний інститут з уніфікації приватного права).

Конвенція набрала чинності 1 січня 1988 р. Для України вона діє з 1 лютого 1991 р.

Головна мета Конвенції — сприяти уніфікації приватного права різних країн. Вона жодною мірою не покликана примусово встановлювати єдині стандарти для договорів купівлі-продажу товарів. Сторони міжнародного договору купівлі-продажу можуть відійти від будь-якого положення Конвенції або навіть від Конвенції в цілому. Мета Конвенції —

зменшити можливі спори, непорозуміння і труднощі, викликані розбіжностями у правових системах. Наприклад, якщо сторони в переговорах не можуть вирішити, яке право буде застосоване до їхньої угоди, вони можуть використовувати Віденську конвенцію.

Міжнародні правила перевезення товарів

Укладено п'ять головних міжнародних актів щодо перевезення товарів:

1) Брюссельська конвенція про встановлення єдиних правил про коносамент 1924 р. (Гаазькі правила). У 1968 р. до Брюссельської конвенції було внесено зміни. (коносамент – поширений у зовнішній торгівлі документ, що містить умови договору морського перевезення вантажу. Коносамент виконує три функції: є розпискою про одержання вантажу перевізником, товаророзпорядчим документом, а також доказом наявності договору)

2) Гамбурзька конвенція 1978 р. про морські перевезення вантажів. Конвенція набрала чинності, але на практиці не застосовується;

3) Варшавська конвенція 1929 р. для уніфікації деяких правил щодо міжнародних повітряних перевезень. Варшавська конвенція доповнюється декількома додатковими протоколами та угодами:

— Гаазький протокол 1955 р. про поправки до Варшавської конвенції 1929 р. про уніфікацію деяких правил щодо міжнародних повітряних перевезень. Беруть участь практично всі країни — учасниці Варшавської конвенції;

— Монреальська угода 1966 р. (передбачає межі відповідальності повітряного перевізника перед пасажиром при перевезеннях, що проходять через США);

— Гватемальський протокол 1971 р. (встановлює відповідальність повітряного перевізника за заподіяння шкоди здоров'ю пасажира незалежно від провини);

— Монреальські протоколи 1975 р. (припускають при оформленні перевезень застосування електронно-обчислювальних пристроїв, а також встановлюють відповідальність авіаперевізника у разі незбереження вантажу незалежно від його провини.)

Слід пам'ятати й про те, що далеко не всі учасники Варшавської конвенції і Гаазького протоколу беруть участь в інших додаткових угодах і протоколах. Не всі додаткові протоколи набрали чинності, деякі з них ще не були ратифіковані необхідною кількістю держав;

4) Конвенція 1956 р. про контракти міжнародних автомобільних перевезень товарів (Конвенція СМК);

5) Угода про міжнародні залізничні перевезення 1980 р. (Конвенція КОТІФ).

Треба мати на увазі, що зміст цих конвенцій охоплює широке коло проблем. Основні вимоги конвенцій стосуються таких питань:

- на які перевезення поширюється дія Конвенції;
- на які вантажі поширюється дія Конвенції;
- роль вини перевізника при встановленні його відповідальності та обставин, які впливають на його відповідальність;
- межі відповідальності перевізника.

Конвенції про платежі

У практиці є багато способів розрахунків і способів платежів. Можуть використовуватися різні розрахункові документи, наприклад прості або переказні векселі, чеки.

Законодавство багатьох країн про розрахунки і фінансування міжнародних угод відрізняється. Це створює додаткові труднощі і перешкоди. Учасники торгової діяльності давно прагнуть зменшити ці труднощі.

У 1931 р. було укладено Женевську конвенцію, що встановлює Уніфікований закон про чеки. Вона допомогла позбавитися багатьох ускладнень, викликаних відмінностями в законодавстві різних країн про чеки.

У 1930 р. було ухвалено три міжнародні угоди про розрахунки векселем:

- Женевська конвенція про Уніфікований закон про переказний і простий вексель. Конвенція зобов'язує держави-учасниці прийняти

законодавчі акти про векселі єдиного зразка, встановленого в Конвенції;

— Женевська конвенція, що має на меті вирішення деяких колізій законів про переказні та прості векселі. В міжнародній торгівлі нерідко виникає питання про те, право якої країни варто застосовувати для вирішення того або іншого питання. Вона встановлює єдині правила про застосоване право з питань вексельного обігу, яким країни-учасниці повинні користуватись;

— Женевська конвенція про гербовий збір щодо переказного і простого векселів. У багатьох країнах для оформлення векселя необхідно сплатити спеціальний збір. Конвенція зобов'язує держави-учасниці встановити у своєму законодавстві, що несплата такого збору не повинна означати недійсність прав і обов'язків, що випливають із векселя.

Ці три конвенції значно полегшили розрахунки в міжнародній торгівлі. Проте їхнім головним недоліком було те, що в них не брали участі багато країн, насамперед країни з "англо-американською" системою права (наприклад, Велика Британія, США, Індія).

У серпні 1987 р. ЮНСІТРАЛ видала Конвенцію про міжнародний переказний і простий вексель. У 1988 р. Конвенція була затверджена Генеральною Асамблеєю ООН і стала відкритою для підписання і ратифікації. Вона містить положення про новий, єдиний документ, який можна буде використовувати в різноманітних банківських і правових системах.

Серед інших документів ЮНСІТРАЛ із міжнародних платежів можна назвати Типовий закон про міжнародні кредитні розрахунки. Держави можуть використовувати їх як основу для свого законодавства.

3. Міжнародні інститути регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.

Головні міжнародні організації. Світова організація торгівлі. Міжнародний валютний фонд і Світовий банк. Організація економічного

співробітництва і розвитку. Європейський Союз. МЕРКОСУР. Андський пакт. Асоціація країн Південно-Східної Азії (АСЕАН). Карибський спільний ринок (КАРІКОМ). Європейський банк реконструкції та розвитку. Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА). Конференція ООН з торгівлі і розвитку (ЮНКТАД). ГУУАМ. Організація Чорноморського економічного співробітництва. Співдружність Незалежних Держав.

Вступ до СОТ — обов'язкова передумова для реальної, а не декларативної інтеграції України до Європейського Союзу.

Зі вступом України в СОТ багатосторонні торговельні переговори з країнами членами цієї організації, призвели до піднесення на новий рівень системи глобального економічного регулювання, що має значний вплив на Україну. Переваги що може отримати наша держава від вступу в СОТ:

- внаслідок більш ефективної конкуренції на ринку асортименту та якості товарів і послуг, зниження їх ціни. Зниження цін стосуватиметься не лише готових імпортованих товарів та послуг, а й вітчизняних, у виробництві яких використовуються імпортовані компоненти (позитив для споживачів);
- для виробників потенційні вигоди будуть пов'язані з отриманням полегшеного доступу до світових ринків товарів, послуг, капіталів, міжнародно визнаних прав для захисту національних економічних інтересів на цих ринках;
- експортоорієнтовані галузі економіки можуть виграти від зменшення втрат від дискримінаційних заходів (які сьогодні становлять \$2—3 млрд. на рік), зокрема через отримання недискримінаційного ставлення в рамках антидемпінгових розслідувань;
- отримання міжнародно визнаного права застосування комплексу виважених (обґрунтованих) заходів захисту внутрішнього ринку, окремих галузей економіки відповідно до угод СОТ: статті XII ГАТТ про обмеження для збереження рівноваги платіжного балансу; угод про захисні заходи, про сільське господарство, про застосування

санітарних і фітосанітарних заходів, про субсидії та компенсаційні заходи, а також статті VI ГАТТ про антидемпінгові та компенсаційні заходи;

Проте, в результаті домовленостей про умови приєднання до СОТ різних країн спостерігаються різні відмінності, коли окремі країни, що перебувають в істотно кращому макроекономічному становищі та мають вищий рівень розвитку, отримують згоду на застосування, наприклад, вищих рівнів імпортного тарифу. (приклад: митний тариф на олію-12%, а країн ЄС-20%...)

Негативи:

- окремі вітчизняні виробники можуть виявитися не готовими до жорсткої міжнародної конкуренції;
- ускладнення у сфері державного регулювання економічного розвитку, спричинені необхідністю переходу на нові, міжнародно погоджені умови державного регулювання економіки;
- відмови від використання традиційних важелів економічної і, перш за все, вертикальної промислової політики, а саме: можливості застосовувати пільги до оподаткування, мита та інших платежів, списувати заборгованість підприємств перед державою, використовувати державні закупівлі як інструмент стимулювання вітчизняного виробництва, контролювати та регулювати фінансові потоки, тощо.
- скорочення всіх видів державної підтримки аграрного сектора економіки.

Табл. 1

Показники експорту-імпорту товарів Львівської області, млн. доларів США

Показники	2000 р.	2009 р.
Експорт, всього	294,7	794,0
в т. ч. товари продовольчої групи	27,3 (9,3%)	86,0 (10,8%)
з них:		
м'ясо і субпродукти	14,2 (52,0% з пр.-ї груп.)	-
зернові к-ри	4,9	3,4
Імпорт, всього	393,0	1622,5
в т. ч. товари продовольчої групи	24,1	326,0

з них: м'ясо і субпродукти	0,1	112,3
зернові к-ри	1,5	1,5
Сальдо	-98,3	-828,5

Економічні органи системи ООН:

ЕКОСОР (Економічна і соціальна рада) - орган ООН, який займається координацією економічної та соціальної діяльності ООН та її спеціалізованих установ.

Завдання ЕКОСОР:

- **служити** центральним форумом для обговорення міжнародних і соціальних проблем глобального і міжгалузевого характеру;
- **контролювати** й оцінювати здійснення загальної стратегії та виконання першочергових завдань, визначених Генеральною Асамблеєю в економічній, соціальній і суміжних сферах;
- **здійснювати** загальну координацію діяльності організацій системи ООН в економічній, соціальній і суміжних сферах;
- **готувати** всебічні огляди політики та сфери оперативної діяльності у всій системі ООН.

Регіональні економічні комісії:

ЄЕК (Європейська економічна комісія) - комісія Економічної і соціальної ради ООН, створена згідно з її резолюцією від 28 березня 1947 р. Комісія покликана сприяти розвитку та співробітництву європейських країн, підвищенню життєвого рівня їх населення.

ЕКА (Економічна комісія ООН для Африки) - комісія Економічної і соціальної ради ООН, заснована згідно з її резолюцією від 28 квітня 1958р, ЕКА повинна сприяти економічному та соціальному розвитку країн-членів, розширенню їх співробітництва між собою та з іншими країнами світу.

ЕКЛА (Економічна комісія ООН для Латинської Америки). Здійснює вивчення проблем економічного розвитку країн регіону і на основі цього розробляє рекомендації та консультує уряди країн її членів з метою покращення зовнішньоекономічної діяльності.

ЕКЗА (Економічна комісія ООН для Західної Азії). Має на меті узгодження дій країн-членів в економічному розвитку Західної Азії і зміцнення економічних відносин, лібералізація стосунків між ними.

ЕСКАТО (Економічна і соціальна комісія ООН для Азії і Тихоокеанських країн) - комісія, заснована на основі резолюції ООН від 28 березня 1947 р., покликана сприяти соціально-економічному розвитку азіатських і тихоокеанських країн, їх співробітництву між собою і з іншими країнами світу. В її функції входить надання допомоги країнам-членам у розв'язанні їхніх соціальних і економічних проблем шляхом проведення досліджень, вироблення рекомендацій.

Галузеві економічні організації.

До галузевих економічних організацій спеціалізовані установи ООН:

ІКАО (Організація міжнародної цивільної авіації) - спеціалізована установа ООН, покликана займатися співробітництвом держав у сфері цивільної авіації.

Розроблені ІКАО технічні правила, стандарти та рекомендації сприяють підвищенню ефективності міжнародних повітряних перевезень, підвищують безпеку польотів.

ІМО (Міжнародна морська організація) - спеціалізована установа ООН, що займається морським судноплавством і безпекою на морі.

Основні цілі ІМО - забезпечення механізму співробітництва держав у сфері судноплавства, сприяння усуненню дискримінації та зайвих обмежень з боку судноплавних компаній, розгляд будь-яких питань, що стосуються судноплавства і можуть бути їй передані якимось органом чи іншою спеціалізованою установою ООН.

ІМО здійснює свою діяльність з метою забезпечення безпеки на морі: запобігання забрудненню морського середовища, спрощення формальностей і процедур морських перевезень, надання технічної допомоги у галузі морського судноплавства.

ЮНЕСКО (Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури) - спеціалізована установа ООН, завдання якої полягає у «сприянні зміцнення миру та безпеки, підтримуючи співробітництво народів у галузі освіти, науки та культури, в інтересах забезпечення всезагальної поваги до справедливості, законності, прав людини й основних свобод, проголошених у Статуті ООН, для всіх народів, без різниці раси, статі, мови та релігії» (ст. 1 Статуту ЮНЕСКО).

ВООЗ (Всесвітня організація охорони здоров'я) - спеціалізована установа ООН, метою якої є «досягнення всіма народами якомога вищого рівня здоров'я» (Статут ВООЗ).

ВПС (Всесвітній поштовий союз) - спеціалізована установа ООН, створена для розвитку зв'язків між народами шляхом ефективного функціонування поштових служб.

ВОІВ (Всесвітня організація інтелектуальної власності). Її завданням є сприяння охороні інтелектуальної власності у всьому світі шляхом співпраці держав й у взаємодії з будь-якою іншою міжнародною організацією.

Регулювання зовнішньої торгівлі.

Крім зазначених у попередніх розділах до спеціальних організацій регулюючих зовнішню торгівлю відносяться також і такі:

ГАТТ/СОТ (Генеральна Асамблея з тарифів та торгівлі). Основні її принципи - багатосторонність зовнішньої торгівлі; застосування загального режиму найбільшого сприяння; зниження митних тарифів та інших обмежень; взаємність поступок.

ВТО (Всесвітня торгова організація) її головна мета - сприяння розвитку торгівлі як засобу економічного зростання та розвитку; вдосконалення технологій.

ЮНКТАД (Конференція ООН з торгівлі та розвитку) - спеціалізована організація ООН, яка займається всією сукупністю питань

сприяння розвитку міжнародної торгівлі на рівноправній і взаємовигідній основі.

Товарні угоди, асоціації імпортерів та експортерів відіграють важливу роль у координації політики та цін між експортерами й імпортерами на окремих світових ринках.

Координація макрополітики.

Відповідні координатні дії на мікрорівні здійснюють також і інші структури.

«ГРУПА ВОСЬМИ» (G - 8) - нарада восьми ведучих капіталістичних країн з економічних питань. Країни-члени - США, Великобританія, Франція, Німеччина, Канада, Італія, Японія, Росія.

За останній час до групи включили і Росію і вона називається G - 8.

ОЕСР (Організація економічного співробітництва та розвитку). Головні її цілі - сприяння тісному економічному і соціальному розвитку країн, як тих, що беруть участь, так і тих, що не беруть участі в Організації.

Інвестиції та промисловий розвиток.

СБ (Світовий банк). Головне завдання Банку полягає у стимулюванні приватних іноземних капіталовкладень шляхом надання гарантій чи шляхом прямої участі, а також у сприянні міжнародній торгівлі та підтриманні платіжних балансів, наданні довгострокових кредитів під достатньо високий процент.

ЄБРР (Європейський банк реконструкції та розвитку). В основі його діяльності лежить надання довгострокових кредитів європейським країнам.

ЮНІДО (Організація ООН із промислового розвитку) - спеціалізована установа ООН з 1984 р., головна мета якої - заохочувати до промислового розвитку та прискорювати індустріалізацію країн, що розвиваються, а також координувати всю діяльність ООН у сфері промислового розвитку.

Регіональні економічні союзи («Загальні ринки»).

Крім вже зазначених існують і інші регіональні структури.

ЄЕС (Європейська економічна співдружність) - одне з найбільших економічних угруповань, першорядними завданнями якого були: створення «Загального ринку» шляхом ліквідації національних бар'єрів до вільного руху товарів, робочої сили, послуг і капіталів; узгодження дії учасників угруповання у зовнішньоекономічній сфері.

ЄАВТ (Європейська асоціація вільної торгівлі). Основна ціль Асоціації- ліквідація перешкод, що ускладнюють розвиток торгівлі (відміна митних перешкод і кількісних обмежень).

АСЕАН (Асоціація держав Південно-Східної Азії). Головні її завдання: сприяння економічному, соціальному та культурному прогресу; зміцнення миру і регіональної стабільності; взаємодопомога у проведенні науково-дослідницьких робіт, розвитку освіти, техніки, підготовки кадрів, у питаннях адміністрування; досягнення ефективного співробітництва у промисловості та сільському господарстві.

Таким чином, структура інституцій, що здійснюють управління зовнішньоекономічною сферою, в усіх країнах приблизно однакова. До неї входять Кабінет Міністрів, Міністерство зовнішньої торгівлі, митні органи, Центральні банки. Експортно-імпорتنний банк. Міністерство іноземних справ, податкові відомства. Міністерство статистики. Всі вони мають свої методи, функції та принципи роботи. Вони також визначають режим торгівлі з певними країнами - протекціонізм чи вільна торгівля, складають та аналізують платіжний баланс країни. дбають про його позитивний зміст.

Крім того, існує ціла низка міжнародних інститутів регулювання зовнішньоекономічної діяльності: економічні органи системи ООН, регіональні економічні комісії, галузеві спеціалізовані установи ООН, регіональні економічні союзи тощо. Всі вони відповідним чином регулюють, координують та спрямовують міжнародну господарську діяльність.